

Polycarpa aernbaeckae

Trådtut

Ordning: Stolidobranchiata, **Familj:** Styelidae (sjöknoppar), **Släkte:** *Polycarpa*, **Art:** *Polycarpa aernbaeckae* - trådtut F.Monniot, 1964 **Synonymer:**

Kännetecken

En art som blir högst 5 mm lång och sitter fast vid underlaget med hjälp av rotlika utskott. Den är hittills bara känd från Gullmarsfjorden.

En mycket liten, nästan rund art som på sin höjd blir 5 mm lång. Hela manteln är täckt med delar av snäckskal, musselskal samt bitar av skal och avbrutna taggar från tagghudingar, och den har ett eller flera rotlika utskott (hos unga individer endast ett) som förankrar djuret vid bottensubstratet. Sifonerna har röda kanter och sitter tätt ihop hos vuxna djur, mer mitt emot varandra hos unga exemplar.

Inre anatomi: Gälkorgen har ett 30-tal muntentakler och fyra veck på vardera sidan. På munsifonens insida finns små papiller. Flimmerorganet är grunt hästskoformigt med öppningen riktad mot djurets vänstra sida. Det finns ungefär 14 i stort sett runda gonader som var och en innehåller både testiklar och ovarier på vardera sidan. De sitter fästade vid kroppsväggen, och mellan dem finns dropplika utbuktningar från kroppsväggen (endokarper). Tarmen passerar längs vänstra sidan av gälkorgen, och man kan också urskilja en äggformig, något veckad mage.

Arten är mycket lik dubbeltut *Polycarpa fibrosa* men skiljer sig från denna art genom att den är betydligt mindre (maximalt 5 mm) och endast har ca 30-32 muntentakler (uppemot 60 hos *P. fibrosa*). Dessutom blir trådtut inte större än 5 mm, medan *P. fibrosa* kan bli upp till 3,5 cm lång. Små individer av *P. fibrosa* känns igen på att gonaderna är omogna, och att manteln är täckt av sand snarare än skalfragment.

Utbredning och status

Det hittills enda fyndet av trådtut gjordes i Gullmarsfjorden 1964. I övrigt vet man ingenting om artens utbredning. Arten beskrevs av F. Monniot 1964, från ön Bonden utanför Gullmaren. Såvitt är känt är arten inte påträffad någon annanstans än på denna lokal, vilket förmodligen beror på att den är svår att hitta och identifiera. Strömspolade skalgrusbottenar liknande den vid Bonden är mycket ovanliga i våra vatten, men pga artens ringa storlek samt brist på eftersök och expertis är det dock möjligt att den är förbisedd.

Ekologi

Biologin hos trådtut är dåligt känd. Den är påträffad på skalgrusbotten på ca 25 meters djup i Bohuslän och blir könsmogen i september. Man har inte hittat några larver.

Hot

Eftersom trådtut är så dåligt känd är det svårt att uttala sig om eventuella hot

Åtgärder

Då hotbilden inte är klarlagd är det svårt att föreslå några specifika åtgärder. En ökad kunskap om arten, dess ekologi och status i svenska vatten är önskvärd

Övrigt

Namngivning: *Polycarpa aernbaeckae* Monniot, 1964. Cahiers de Biologie Marine 5(1): 27. (Auktorn stavade artnamnet ärnbäckae, men eftersom bara latinets bokstäver får förekomma i vetenskapliga namn måste bokstaven ä transkriberas till ae.)

Etymologi: aernbaeckae (lat.) = Ärnäckes, efter Augusta Ärnäck-Christie-Linde (1870-1953), lantbrukardotter som efter studentexamen i Örebro 1888 och fil. kand. i Uppsala 1892 lämnade det kvinnofientliga Uppsala och blev lärarinna, tills hon 1896 fick en amanuens tjänst vid den då liberala Stockholms Högskolas zootomiska institut. Hon tog sin licentiatexamen 1908 och disputerade 1909. År 1916 fick hon tjänst som biträdande zoolog vid Riksmuseet, där hon arbetade som ascidie-systematiker fram till 1940.

Uttal: [Polykärpa ernbécke]

Litteratur

Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Lansettfiskar-broskfiskar. Branchiostomatidae-Chondrichthyes. 2011. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hansson, H. G. 1998. Sydskandinaviska marina flercelliga evertebrater utgåva 2. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Författare

Thomas Stach & Hans G. Hansson 2011 (Kännetecken, Ekologi och Utbredning, bearbetad av Ragnar Hall, ArtDatabanken). Anna Karlsson (naturvårdsinformation).